

Värmdö kommun

134 81 Gustavsberg

[08-570 470 00](tel:08-57047000)

varmdo.kommun@varmdo.se

www.varmdo.se

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Diarienummer: 2022KS/0635

Beslutsdatum: 2022-12-21, § 239

Lagstadgat styrdokument: Ja

Beslutsnivå: Kommunfullmäktige

Ersätter styrdokument: -

Reviderat: -

Ansvar: Kommunstyrelsen

Beslutad riktlinje gäller fr.o.m: Beslutsdatum

Uppföljning: Årligen

1. Inledning

Värmdö kommun ska ha god ekonomisk hushållning och en långsiktigt hållbar ekonomi. Varje generation av invånare ska bära kostnaderna för den service som de själva konsumerar.

Värmdö kommun och kommunkoncerns verksamheter ska ha god kvalitet och vara kostnadseffektiva. Det ställer krav på styrning och uppföljning av sambanden mellan resurser, prestationer, resultat och effektivitet i verksamheterna. Det innebär också krav på ständig prioritering, effektivisering och förnyelse av verksamheten.

De bolag som finns inom kommunkoncernen ska följa de ekonomiska ramar som anges i ägardirektivet för att tillse att god ekonomisk hushållning upprätthålls.

Dessa riktlinjer omfattar även regelverk kring hantering av resultatutjämningsreserv (RUR).

Värmdö kommuns mål för god ekonomisk hushållning ingår, tillsammans med de indikatorer som säkerställer målens mätbarhet, i den samlade målstruktur som beslutas av fullmäktige inom ramen för Mål och Budget.

2. Balans mellan intäkter och kostnader

Värmdö kommuns löpande intäkter ska varje år överstiga löpande kostnader, syftande till att ha beredskap för oförutsedda händelser och förändrade omvärldsfaktorer. Verksamhetens nettokostnader bör inte öka i snabbare takt än skatteintäkter och statsbidrag/utjämningsbidrag. En bra balans mellan intäkter och kostnader innebär att kommunen kan minimera att ta upp lån för sina investeringar.

Med en god ekonomisk hushållning kan kommunen ha positiva resultat även vid en nedgång i samhällsekonomin. En stabil ekonomi ger förutsättningar för att agera långsiktigt och därmed undvika att behöva vidta kortsiktiga åtgärder, som kan vara till men för verksamheten.

3. Investeringar, skuldsättning, soliditet

Värmdö kommun är en tillväxtkommun vilket innebär ett fortsatt behov av

investeringar. Investeringar finansieras huvudsakligen genom driftresultat och avskrivningsmedel (självfinansiering) eller genom lån. För att minimera behovet av nyupplåning ska Värmdö kommun:

- Upprätthålla ett starkt och stabilt driftresultat
- Anpassa planeringen av investeringar efter utrymmet för självfinansiering

Värmdö kommun ska eftersträva att den nominella låneskulden (banklån) inte ska öka. I takt med kommunens befolkningstillväxt och penningvärdesförsämringen kommer därmed låneskulden succesivt att minska i betydelse reellt sett. Men den ekonomiska styrningen måste också utgå ifrån vad som ger lägst driftskostnader över tid. När kommunen står inför investeringsbeslut gällande nybyggnation av välfärdsfastigheter ska göras totalkostnadsanalyser för att se om det är motiverat att äga lokalerna i syfte att få lägre driftskostnader och långsiktig rådighet även om verksamheten avses drivas i fristående regi.

Därutöver kan genom engångsåtgärder, frigörande av kapital, avyttring av befintliga fastigheter och anläggningar, skuldnivån sänkas.

Engångsvisa intäkter, såsom t ex reavinster, ska användas för att sänka låneskulden. Fastigheter, anläggningar och infrastruktur ska underhållas och reinvesteras så att deras värde och funktionalitet upprätthålls.

Under ett antal år pågår i Värmdö en omfattande och prioriterad utbyggnad av Vatten och avlopp. Investeringstakten på området kan fluktuera kraftigt över tid. Kommunens målsättningar ska därför ses exklusive ekonomin för Vatten och avlopp.

4. Styrning - mål och budget

Kommunens styrning med avseende på resurser, resultat och effektivitet ska varatyddlig och ändamålsenlig. Planeringen av kommunens ekonomi ska utgå från försiktighetsprincipen. Resursfördelningen i budget ska vara förankrad i realistiska bedömningar av det ekonomiska utrymmet, baserade på tillförlitliga beräkningar av kommunens inkomstsida.

I en växande kommun, som Värmdö, är volymförändringar i kärnverksamheten

omfattande. Det är viktigt att ta hänsyn till dessa förändringar på ett realistiskt sätt i den ekonomiska planeringen. I det fall underlaget minskar inom en verksamhet ska det ekonomiska utrymmet frigöras och omprioriteras till verksamheter med växande behov. I kommunens årliga budget bör det finnas en beredskap för en volymutveckling, som inte kunnat förutses, likaså ska kommunen ha viss motståndskraft för andra omvärldsfaktorer.

Viktiga förutsättningar för en god ekonomisk planering är bra framförhållning i den fysiska planeringen och väl underbyggda befolkningsprognoser.

Kommunen ska utöva en tydlig och effektiv ägarstyrning av de kommunala bolagen med stöd av ägardirektiv och inom ramen för aktiebolagsrättslig koncern.

5. Uppföljning, utvärdering, åtgärder

Värmdö kommun ska årligen följa upp sin verksamhet med avseende på mål, resurser, uppdrag, volymer, prestationer, resultat och effektivitet. Varje nämnd ansvarar för att uppnå uppsatta mål, utföra givna uppdrag och bedriva verksamheten inom de ekonomiska ramar fullmäktige fastställt. I nästa led ligger motsvarande ansvar på förvaltningsorganisationens olika nivåer.

Uppföljning, i form av budgetuppföljningsrapporter, delårsrapport och bokslut/årsredovisning, ska kommuniceras inom förvaltningsorganisationen och från nämnderna till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i linje med särskilt fattat beslut och tidplan.

Respekt för beslutade budgetramar är grundläggande för kommunens långsiktiga handlingsfrihet. På samtliga nivåer i organisationen föreligger ett ansvar för att upprätta och genomföra planer och åtgärder i syfte att komma till rätta med eventuella budgetavvikelse. Det är av yttersta vikt att respektive nämnd tar ansvar för att inhämta erforderlig information vidta och rikta krav på åtgärder i syfte att klara de ekonomiska ramarna.

Kommunfullmäktige garanterar kompensation för volymutvecklingen inom ett antal av kommunens kärnverksamheter. En nämnd får inte nyttja utrymme, som avsatts volymökningar, för annat ändamål.

Kommunstyrelsen har genom uppsiktsplikten ett uppföljningsansvar och ska göra påpekanden relativt övriga nämnder och vid behov ta initiativ till att kommunfullmäktige ingriper.

Kommunstyrelsen och nämnderna ska, i syfte bland annat att minimera ekonomiska risker utföra intern kontroll och vidta erforderliga åtgärder beroende på konstaterade brister.

6. Kommunens affärsdrivande verksamhet

Värmdö kommun bedriver affärsdrivande verksamhet inom två områden, Vatten och avlopp samt avfall och slam. I perspektivet av en ambitiös utbyggnad av VA ska kommunen ha starkt fokus på investeringar och resultatutveckling inom området på kort och lång sikt och beredskap för korrigerande åtgärder.

Avgiftsfinansieringsgraden för den affärsdrivande verksamheten ska över tid vara 100 %. Varje år balanseras resultatet vidare i egen balansräkning för respektive affärsdriven verksamhet. Ackumulerade negativa resultat ska hanteras skyndsamt, med beaktande av gällande lagstiftning, för närvarande gäller att medel ska återföras inom de närmaste tre åren. För underskott kan reglering ske genom taxeökning eller ett skattebidrag.

7. Samverkan - jämförelser

Värmdö kommun ska, i syfte att uppnå bästa möjliga effekt av varje insatt skattekrona, söka samverkan med andra aktörer och organisationer. Samverkan kan syfta till att skapa skalfördelar, säkra kompetens, sänka kostnader, förbättra kvalitet mm.

Inom kommunkoncernen ska funktioner, som kan lösas gemensamt, samordnas i största möjliga utsträckning. Samverkan med andra kommuner, t ex inom ramen för kommunalförbund, ska eftersträvas när så anses lämpligt. Inom ramen för den sociala ekonomin kan kvalitativa och kostnadseffektiva lösningar uppnås.

8. Resultatutjämningsreserv

Lagens syfte med resultatutjämningsreserven är att ge en möjlighet för kommuner och regioner att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Syftet med RUR är alltså att kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, kunna utnyttja denna när till exempel skatteunderlagsutvecklingen är svag. RUR ska därigenom vara ett sätt att kunna arbeta med mer långsiktiga mål än balanskravets fokus på ett kalenderår i taget.

Enligt kommunallagen 11 kap 14§ får reservering till en resultatutjämningsreserv göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Om kommunen eller regionen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, ska gränsen för reservering i stället uppgå till det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 2 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Avsättning till resultatutjämningsreserv fastställs i årsredovisningen.

Tillämpningsregel för Värmdö kommun: Till resultatutjämningsreserv får den del av resultatet efter balanskravsjusteringar som överstiger 4% av skatter och bidrag avsättas.

Medel från en resultatutjämningsreserv får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel.” Någon närmare precisering än så görs inte i lagen. Däremot anger förarbetena att de närmare kriterierna bör beslutas på lokal nivå och inkluderas i riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Även disponering av medlen fastställs i årsredovisningen

Tillämpningsregler för Värmdö kommun: För disponering av RUR ska följande kriterier vara uppfyllda:

1. Förändringen av årets underliggande skatteunderlag ska understiga tioårigt

genomsnitt

2. Balanskravsresultatet ska vara negativt och reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat